

Nederlandse Vereniging van
Jonge Strafadvocaten

p/a Jebbink Soeteman advocaten

t.a.v. mr. R.E. van Zijl

Singel 362, 1016 AH Amsterdam

020 – 53 53 390

vanzijl@jsadvocaten.nl

Amsterdam, 29 oktober 2013

Betreft: position paper NVSA en NVJSA voorgenomen bezuinigingen rechtsbijstand

Geachte heer/mevrouw,

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft bij brief van 12 juli jl. aangekondigd te willen bezuinigen op gesubsidieerde rechtsbijstand. Ten aanzien van het strafrecht komen de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen erop neer dat het uurtarief in 'bewerkelijke zaken' wordt verlaagd naar € 70,- (ten opzichte van € 104,85 nu), en dat pas een last tot toevoeging wordt afgegeven bij de gevangenhouding (nu: bij de inbewaringstelling). Die laatste maatregel verlengt de piketfase, waarin de advocaat tegen een vaste (gelijkblijvende) vergoeding werkt.

De Nederlandse Vereniging van Strafadvocaten (NVSA) en de Nederlandse Vereniging van Jonge Strafadvocaten (NVJSA) zijn van oordeel dat die voorstellen zullen leiden enerzijds tot een onverantwoorde verschraving van de kwaliteit van rechtsbijstand in strafzaken, wat het grondrecht op een effectieve verdediging onder zware druk zet, en anderzijds tot een verplaatsing van kosten naar andere plekken en partners in de strafrechtsketen, wat in feite dus geen bezuiniging oplevert.

(moment van) last tot toevoeging

De wetgever heeft het accent in strafzaken de laatste jaren verplaatst naar de voorfase van het strafproces. Daartoe heeft de rechter-commissaris een grotere en actievere rol gekregen. Het (beoogde) effect daarvan is een kostenbesparing in de zittingsfase: door een betere voorbereiding worden zaken sneller afgedaan. Het (pas) afgeven van een toevoeging bij de gevangenhouding staat haaks op dat wettelijk systeem.

Ten eerste rusten er juist in de beginfase op de advocatuur veel taken en verplichtingen: dossierstudie, het bijwonen van verhoren, het onderbouwen van persoonlijke omstandigheden van een verdachte, en het formuleren van getuigenverzoeken. Veel van dat soort dingen doet de advocatuur al zonder vergoeding, omdat (bijvoorbeeld) contacten met familie en werkgevers niet vergoed worden. Juist in deze fase heeft de strafrechtadvocatuur ook al veel ingeleverd; sinds de Salduz-regelgeving krijgt de advocatuur voor het tweemaal bezoeken van een cliënt dezelfde vergoeding als voorheen voor één piketbezoek. Een verdere verschraling maakt effectieve rechtsbijstand – waar ook minder draagkrachtigen recht op hebben – in deze (vaak cruciale) fase onmogelijk.

Ten tweede: wanneer pas na de raadkamer een (last tot) toevoeging wordt afgegeven, zal het onvermijdelijke en ongewenste effect zijn dat processuele verzoeken ook in een later stadium worden gedaan. Dat zal ertoe leiden dat zaken op zitting vaker moeten worden aangehouden. Die vertraging leidt tot extra kosten voor alle procespartijen: meer zittingen, meer vervoer, en (helaas ook) meer voorlopige hechtenis. Wat dat laatste betreft: voorlopige hechtenis kost volgens DJI € 247,-- per gevangene per dag. Daar komen de laatste jaren (helaas) steeds meer kosten bovenop voor de compensatie van ten onrechte ondergaan voorarrest. Een slagvaardige advocatuur die vanaf het begin haar werk kan doen, voorkomt ook dit soort kosten.

Nederlandse Vereniging van Jonge Strafrechtadvocaten

De maatschappelijke kosten van ongewenste vertraging zijn nog hoger: voor de verdachte die het recht heeft op een zo spoedig mogelijke afdoening van zijn zaak, voor de maatschappij die het nu al niet snel genoeg vindt gaan, maar zeker ook voor het slachtoffer dat een vordering heeft ingediend en/of het spreekrecht wil gebruiken.

Met het voorstel om pas bij de raadkamer een (last tot) toevoeging af te geven is het Ministerie dus in wezen economisch en maatschappelijk een dief van zijn eigen portemonnee.

uurtarief in bewerkelijke zaken

Indien een advocaat meer dan drie maal het forfaitair vastgestelde aantal punten (lees: uren) aan een zaak moet besteden kan hij – onder strikte voorwaarden – toestemming krijgen om meer uren te werken. In de eerste fase wordt een vast bedrag ('forfaitaire vergoeding') toegekend, terwijl die extra werkzaamheden per uur worden vergoed. De Staatssecretaris is voornemens deze uurvergoeding met een derde te verlagen, van € 104,85 naar € 70,- per uur.

De vergelijking – die de Staatssecretaris maakt – met de commerciële praktijk gaat daarbij niet op. In die commerciële praktijk komt het inderdaad voor dat na verloop van tijd het uurtarief wordt gematigd. Maar bij gesubsidieerde bijstand gebeurt het omgekeerde. Een advocaat die extra uren krijgt toegewezen, heeft eerst gewerkt voor gemiddeld € 35,- per uur; dat is vóór aftrek van kosten - inclusief ondersteunend personeel - en vóór belastingen. In de commerciële praktijk liggen de tarieven al vele malen hoger dan het uurtarief van € 104,85 per uur in bewerkelijke zaken. Ook het tarief dat de Staat betaalt aan de landsadvocaat ligt aanmerkelijk hoger (60% van de rechtsbijstand in het algemeen ziet overigens op geschillen tussen staat en burger). Met het begintarief in grote gesubsidieerde zaken van € 35,- per uur laten

Nederlandse Vereniging van
Jonge Strafrechtadvocaten

commerciële tarieven zich (dus) niet vergelijken. Een strafrechtpraktijk (inclusief de werkgelegenheid voor ondersteunend personeel) is niet draaiende te houden tegen de voorgestelde tarieven. Dat zet het recht op effectieve rechtsbijstand voor een ieder verder onder druk.

Saillant is dat de overheid de laatste jaren heeft aangedrongen op specialisatie van de (sociale) advocatuur: er worden meer eisen gesteld aan bijscholing, de opleidingskosten zijn aanzienlijk gestegen, en de advocatuur moet kiezen op welk rechtsgebied er op toevoeging wordt gewerkt. Het beleidsmatig aansturen op gespecialiseerde strafrechtadvocatuur – waar de NVSA en NVJSA groot voorstander van zijn, en wat naar mening van de NVSA en NVJSA nog verder mag gaan – heeft wel tot gevolg dat juist die gespecialiseerde strafrechtadvocaten de voorgestelde bezuinigingen niet elders in hun praktijk kunnen opvangen.

Verder leidt verlaging van het tarief in bewerkelijke zaken ertoe, dat kleine zaken (commercieel) relatief veel interessanter worden. Voor zich spreekt dat juist in grote zaken er grote belangen op het spel staan. Een justitiële dwaling – die niet zelden aan het licht komt door de inzet van een volhardende advocaat – is evengoed een nachtmerrie voor de (onterecht veroordeelde) burger in het bijzonder als voor de (rechts)staat in het algemeen.

Kan er – binnen en buiten de advocatuur – worden bezuinigd op de rechtsstaat? Waarschijnlijk wel. Willen de NVSA en NVJSA meedenken over voorstellen daarvoor? Beslist. Nog liever praten we ook mee. Maar dan wel onder de voorwaarde dat de (in de Grondwet en internationale verdragen verankerde) kern van die rechtsstaat – effectieve rechtsbijstand voor iedereen die dat nodig heeft – niet in het geding komt.

Nederlandse Vereniging van
Jonge Strafadvocaten

Wij hopen en rekenen op uw luisterend oor, en zijn altijd tot nadere toelichting bereid.

Namens de NVSA en de NVJSA,

b.a. b.a.
Bart Nooitgedagt, Rosa van Zijl en Wout Morra